

Hierarchia slamiek

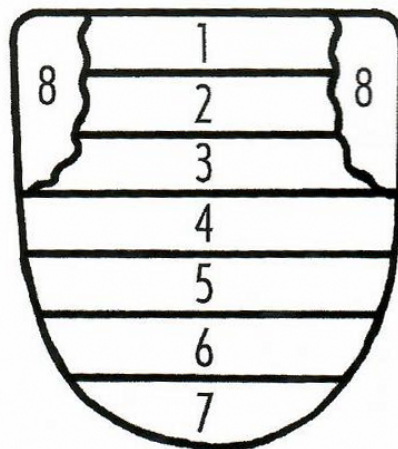

Poznámka: Prechádzajte týmto programom pomaly. Svalové zručnosti potrebujú čas na vývin. Veľa pacientov pracuje na tomto programe 2 až 3 roky.

Vydezinfikujte terapeutické nástroje pred použitím.

Hierarchia pitia cez slamku:

Technika môže byť použitá pri veľmi malých deťoch, ako aj pri dospelých. Môže byť použitá pri pacientoch s kognitívnymi deficitmi, ako aj bez nich. Terapeutické pitie cez slamku je efektívna technika na dosiahnutie stiahnutia jazyka (retrakcie), čím zabraňuje vyplazovaniu jazyka von z úst. Je rozdelená do 8 postupných náročností. Číslo slamky korešponduje s číslom časti jazyka, ktorá sa posilňuje – na obrázku dole. Ak ste dosiahli progres, každá slamka zodpovedá novej polohe, v porovnaní s predošlou tréňovanou polohou.

Riedke tekutiny:

Informácie:

1. **Hierarchia slamiek pre riedke tekutiny** je navrhnutá ako domáci program. Každá nová slamka (resp. „krok“) býva zavedená terapeutom a následne je používaná v domácom prostredí pri každodennom cvičení.
2. Slamky môžu byť použité s akýmkoľvek pohárom s vekom, ktorý má dierku na slamku. Pacient je poučený, že má držať pohár (nie slamku), pokiaľ zvládne piť sám.
3. Pacient používa iba jednu slamku z hierarchie v daný čas. Ak je slamka zvládnutá, nemusí ju ďalej používať, pretože stimulovaná časť jazyka sa začína používať každodenne pri kŕmení a reči.
4. **Brzdičku na slamku môžete použiť len pri slamkách 1 až 4. (Slamka 1 a 4 majú brzdičku).**
5. Keď je pitie cez danú slamku v hierarchii ľahké, môžeme prejsť na ďalšiu slamku v hierarchii. Kritéria úspechu zahŕňajú:
 - Žiadny únik tekutiny alebo vzduchu medzi pery
 - Sánka je stabilná, naznačená disociácia sánky a jazyka (zaznamenané výrazné pohyby sánky hore/dole alebo dopredu/dozadu, prítomné vtedy, ak pacient pokračuje v používaní sacieho vzorca)
 - Pery sú v miernej protrúzii. (Retrakcia pier je popisovaná pri svalovej únave alebo sekundárne, pri nedostatočnej disociácii pier a sánky)
 - U pacienta nie je potrebná pomoc brzdičky od slamky č. 4. Pacient by mal vypiť 120 ml vody za 2 minúty alebo menej.
 - **Neprechádzajte z jednej slamky na druhú po menej ako týždni**
6. V ideálnom prípade, pacient pije všetky riedke tekutiny počas celého dňa cez jednu danú slamku z hierarchie.
7. Jeden dúšok alebo **opakovanie dúškov** je povolené po slamku č.4. Od slamky č. 4 sa zamerajte na podporovanie jednoduchúškového pitia.
8. Učte pacienta používať obe ruky v strednej rovine pri držaní pohára.
9. Kurz spoločnosti Talk tools s názvom *Straws: Fun&Funcional* učí techniku a popisuje dôvody integrovania slamkovej sady do programu zameraného na reč. Bol navrhnutý terapeutmi, rodičmi, učiteľmi, atď. Kompletne inštrukcie nájdete v knihe: ***Oral Placement Therapy for Speech Clarity and Feeding, od Sary Rosenfeld-Johnson, M.S., CCC-SLP.***
10. Zčať môžete, buď so slamkou č. 1, alebo č. 4. Tieto slamky by mali byť rodičom alebo terapeutom zastrihnuté do optimálnej dĺžky ako je opísané **v kroku č.1.** Terapeut určí, ktorou slamkou pacient začne. Ak si nie ste istí, pozrite detailné inštrukcie v knihe **Oral Placement Therapy** alebo začnite slamkou č.1.

11. Ak sa pri prechode na ďalšiu slamku objaví **protrúzia jazyka** (vysunutie, vytlačenie alebo vystúpenie jazyka smerom dopredu z ústnej dutiny), postupovali ste príliš rýchlo. Je potrebné vrátiť sa späť na predošlú slamku. Pacienti, ktorí mali protrúziu jazyka pred zahájením hierarchie slamiek, môžu mať jazyk v protrúzii po slamku č.4. Prechod na slamku č.5 je možný iba vtedy, ak sa jazyk stiahne za pery. To sa považuje ako úspešné ukončenie terapie so slamky č.4.

Hierarchia pitia cez slamky – riedke tekutiny (voda, džús, mlieko, atď.)

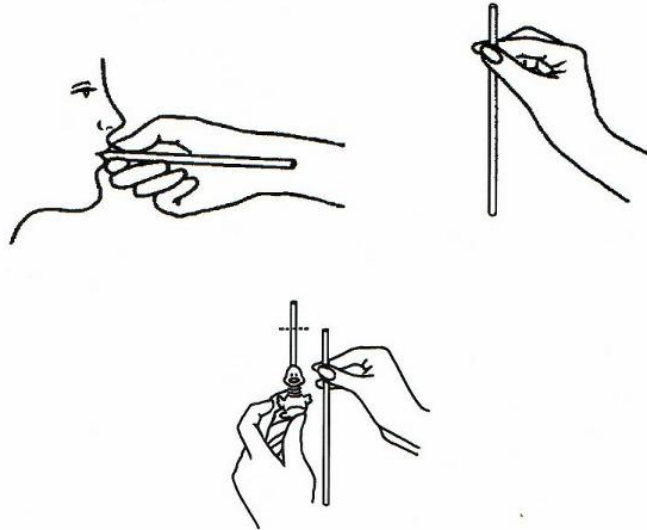
Poznámka – V prípade potvrdených ťažkostí v prehltaní, môžu byť použité veľmi málo zahustené tekutiny.

Krok č. 1

1. Začnite so slamkou č. 1 alebo č. 4, podľa rozhodnutia terapeuta (klinického logopéda).**Poznámka:** ak nie ste zacvičený OPT terapeut, pozrite si detailné inštrukcie v knihe **Oral Placement Therapy Book** alebo začnite slamkou č. 1.

2. Nechajte, aby sa pacient na pár sekúnd sám napil riedkej tekutiny pomocou slamky.
3. Zmerajte, ako hlboko má pacient slamku v ústach.
4. Odoberte slamku a zmerajte dĺžku slamky, ktorú mal pacient v ústach.

5. Použite rovnaké meranie pri identifikácii dĺžky slamky č. 4, na zmeranie brzdíčky na slamke č. 1 alebo č. 4 od vrchnej časti slamky, rovnako ako je na obrázku. Odstrihnite zvyšnú časť slamky. Zarovnajte ostré hrany slamky. Dĺžka odstrihnutej slamky by mala zodpovedať dĺžke slamky, ktorú mal pacient (dieťa) v ústach.
6. Odporučte túto slamku na domácu terapiu minimálne na týždeň, alebo na dobu, ktorá je potrebná na dosiahnutie kritéria úspešnosti. Pozrite krok č. 5 v sekcii Informácie: Kritéria úspešnosti.

Poznámka: Ak pacient spočiatku hryzie do slamky, aby tak získal podporu pri pití, poskytnite mu podporu sánky. Použite vašu nedominantnú ruku. Zaradte aktivity na posilnenie sánky a súčasne s týmto programom zvýšte **disociáciu pier a sánky**. Odporúča sa to na redukovanie kompenzačných mechanizmov. (Použite napr. hryzacie bloky alebo pomôcky na žutie). Podporovanie stability sánky môže byť poskytnuté pokým sa nedosiahne potrebná stabilita sánky alebo pokým nie je slamka skrátaná na 7 mm nad brzdičkou, aby sa eliminovalo hryzenie pacienta do slamky.

Krok č. 2

1. Použite rovnakú slamku, ktorú pacient používal doma.
2. Skrátte slamku o 7 mm
3. Pokračujte v skracovaní špičky slamky o 7 mm pokiaľ celá špička nebude merať 9,5 mm až 7 mm na dĺžku v závislosti od pacientových pier. Môže to byť jedno skrátanie alebo niekoľko, závisí od počiatkovej dĺžky slamky. Pacientove pery musia mať dost' miesta na udržanie protrúzie počas pitia.

Krok č. 3

1. Pokračujte na skracovanie slamky o 7 mm, pokým nezostane 7 mm od vrchola slamky. (Môže to byť jedno odstrihnutie alebo niekoľko, v závislosti od počiatkovej dĺžky slamky).

Poznámka: U niektorých pacientov môže byť jazyk stále v protrúzii.

2. Po každom novom skrátaní odporučte slamku na domácu terapiu minimálne na týždeň. **Ak je terapia pre pacienta zvládnutá/jednoduchá, prejdite na krok č. 4.**

Krok č. 4

1. Zaveďte slamku č. 2. brzičkou na slamku zaistíte dĺžku 7 mm od vrchu slamky. Použite kúsok istiacej gumičky na stabilizáciu bloku na danom mieste.
2. Keď sú splnené kritéria úspešnosti, pokračujte na ďalšiu slamku, **krok č. 5.**

Poznámka: U pacientov, ktorí začínali s výraznou protrúziou, môže byť jazyk stále v protrúzii.

Krok č. 5

1. Zaveďte a používajte slamku č. 3 rovnakým spôsobom ako je opísané v **kroku č. 4.** Kontrolne už nedávajte istiacu gumičku pod brzičku na slamke. Ak pacient potlačí brzdíčku dole, vráťte sa ku slamke č.2
2. Keď sú dosiahnuté kritéria úspešnosti, pokračujte **krokom č. 6.**

Poznámka: U pacientov, ktorí začínali s výraznou protrúziou, môže byť jazyk stále v protrúzii.

Krok č. 6

1. Zaveďte a používajte slamku č. 4 rovnakým spôsobom ako je opísané vyššie pri slámkách s nižším poradovým číslom. Táto slamka má integrovaný brzdiaci blok pre pery (prvé zatočenie). Ak ste terapiu začali slamkou č. 1, skrátte aj slamku č. 4 - 7 mm nad prvým zatočením, predtým ako ju dáte pacientovi.
2. Keď sú dosiahnuté kritéria úspešnosti, pokračujte **krokom č. 7.**

Poznámka: V tomto kroku už musí byť celý jazyk retrahovaný v ústach a stabilná sánka. Pacient by mal piť s protrúziou pier a jazykom v retrakcii. Ak tomu tak nie je, vráťte sa v slamkovej hierarchii o level nižšie, alebo zostaňte na tejto slamke, pokiaľ nebudú splnené kritéria úspechu. Pracujte v rámci terapie na iných vhodných doplňujúcich aktivitách ako napr. TalkTools Ice Stix technika na kŕmenie cez striekačku, žutie na zadných stoličkách a žutie žuvačky, aby ste stimulovali stiahnutie jazyka.

Krok č. 7

Poznámka: V tomto kroku začnite zavádzať hierarchiu pre zahustené tekutiny

1. Zaveďte slamku č. 5. Dovoľte pacientovi samostatne vypíť 90-120 ml riedkej tekutiny. Sledujte, či sú zautomatizované správna protrúzia pier a stiahnutie jazyka. Ak má pacient s kognitívnymi alebo sensorickými deficitmi ťažkosti s porozumením, použite kúsok pásky, ktorú umiestnite 7 mm pod vrcholom slamky. Páska slúži ako taktilná opora, nie ako blok, aby pripomenula pacientovi, kde by mali byť jeho pery. Nenechajte pacienta používať jeho prst ako oporu. Pri tejto slamke nie je možné použiť blok.

Prosím, nepridávajte ho. Ak pacient vkladá viac ako 7 mm slamky do jeho úst, tak sa vráťte na slamku č. 4

2. Prejdite na „jednodúškovú techniku“. Modifikujte inštrukciu nasledovne, otestujte si techniku najprv na sebe a následne trénujte postup s pacientom:
 - a) „Umiestnite slamku medzi vaše našpúlené pery.“
 - b) „Potiahnite tekutinu, pokiaľ ju nebudete cítiť vo vašich ústach.“
 - c) „Odoberte slamku.“
 - d) „Zatvorte pery a zuby.“
 - e) „Nastavte vašu špičku jazyka za horné zuby.“
 - f) „Prehlnite.“

Poznámka: Ak kognícia nedovolí pacientovi plniť tieto inštrukcie, pokúste sa učiť jednodúškovú techniku minimálne 1x za deň s asistenciou terapeuta alebo opatrovateľa. V ostatných situáciách dovoľte pacientovi použiť jeho zaužívaný spôsob použitím rovnakej slamky. Zaužívaný spôsob musí byť 7 mm od špičky slamky. Skutočný jeden dúšok je splnený potiahnutím tekutiny cez slamku do úst na jedenkrát.

3. Keď sú dosiahnuté kritéria úspešnosti, pokračujte **krokom č. 8**.

Poznámka: Niektorí pacienti sa nenaučia jednodúškovú techniku. Môžete pokračovať na ďalšiu slamku.

Krok č. 8

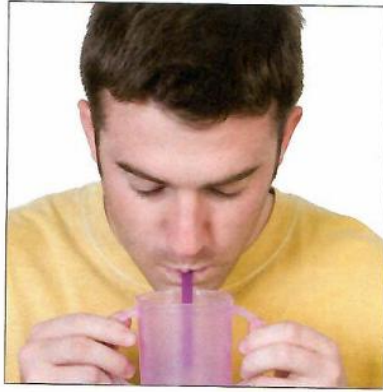
1. Zaveďte a používajte slamku č. 6 rovnakým spôsobom ako je opísané v kroku č. 7 (bez bloku)
2. Zaveďte a používajte slamku č. 7 rovnakým spôsobom ako je opísané v kroku č. 7 (bez bloku)
3. Zaveďte a používajte slamku č. 8 rovnakým spôsobom ako je opísané v kroku č. 7 (bez bloku)

ZAHUSTENÉ TEKUTINY

Slamková hierarchia pre zahustené tekutiny (zavádzame ju, ak má pacient zvládnutú terapiu po slamku č. 5 zo slamkovej hierarchie pre riedke tekutiny). Zabezpečte, že iba 7 mm slamky od vrchu je v ústach/medzi perami pacienta. Môžete použiť kúsok pásky, ktorú umiestnite 7 mm pod špičku slamky, ako taktilnú oporu.

Krok č. 1

1. Začnite so **slamkou A** („jumbo“ slamka). Odstrihnite „jumbo“ slamku na 10 cm (na polovicu).

2. Použite 90-120ml nektáru, alebo tekutiny, ktorá je rovnakej konzistencie ako nektár.
3. Umiestnite nádobu s nektárom na stôl pred pacienta.
4. Inštruujte pacienta, aby sa naklonil dopredu a dole, aby vypil nektár cez slamku. Táto pozícia môže posilniť retrakciu jazyka. Pacient môže použiť, buď jedno potiahnutie/prehĺtnutie, alebo kontinuálne nasatie/prehĺtnutie. Ak je stôl príliš vysoký, pacient si odtiahne stoličku dozadu a drží nádobu v lone.
5. Pije 90-120 ml tejto textúry, jedenkrát za deň, minimálne týždeň alebo pokiaľ je to pre pacienta jednoduché.

Krok č. 2

1. Pokračujte v používaní slamky A
2. Prejdite na konzistenciu pyré a opakujte inštrukcie popísané v kroku č. 1
3. Vypite 90-120 ml tejto textúry, jedenkrát za deň, minimálne týždeň alebo pokiaľ je to pre neho jednoduché.

Krok č. 3

1. Pokračujte v používaní slamky A
2. Prejdite na konzistenciu jogurtu a opakujte inštrukcie popísané v kroku č. 1

Poznámka: Vyhnite sa jogurtu s kúskami. Kúsky môžu upchať slamku, alebo ich môže pacient aspirovať.

3. Vypite 90-120 ml tejto textúry, jedenkrát za deň, minimálne týždeň alebo pokiaľ je to pre neho jednoduché.

Krok č. 4

1. Pokračujte v používaní slamky A
2. Prejdite na konzistenciu pudingu a opakujte inštrukcie popísané v kroku č. 1
3. Vypite 90-120 ml tejto textúry, jedenkrát za deň, minimálne týždeň alebo pokiaľ je to pre neho jednoduché.

Krok č. 5

1. **V tomto bode zmeníte iba slamku na B – nie konzistenciu zahustených tekutín. Inými slovami, po zvyšok hierarchie zahustených tekutín budete pracovať už len s konzistenciou pudingu.**
2. Opakujte rovnakú techniku a polohovanie ako je popísané vyššie. Použite slamku B – 20 cm „jumbo“ slamku
3. Vypite 90-120 ml pudingovej konzistencie cez B slamku, jedenkrát za deň, minimálne týždeň alebo pokiaľ je to pre pacienta jednoduché.

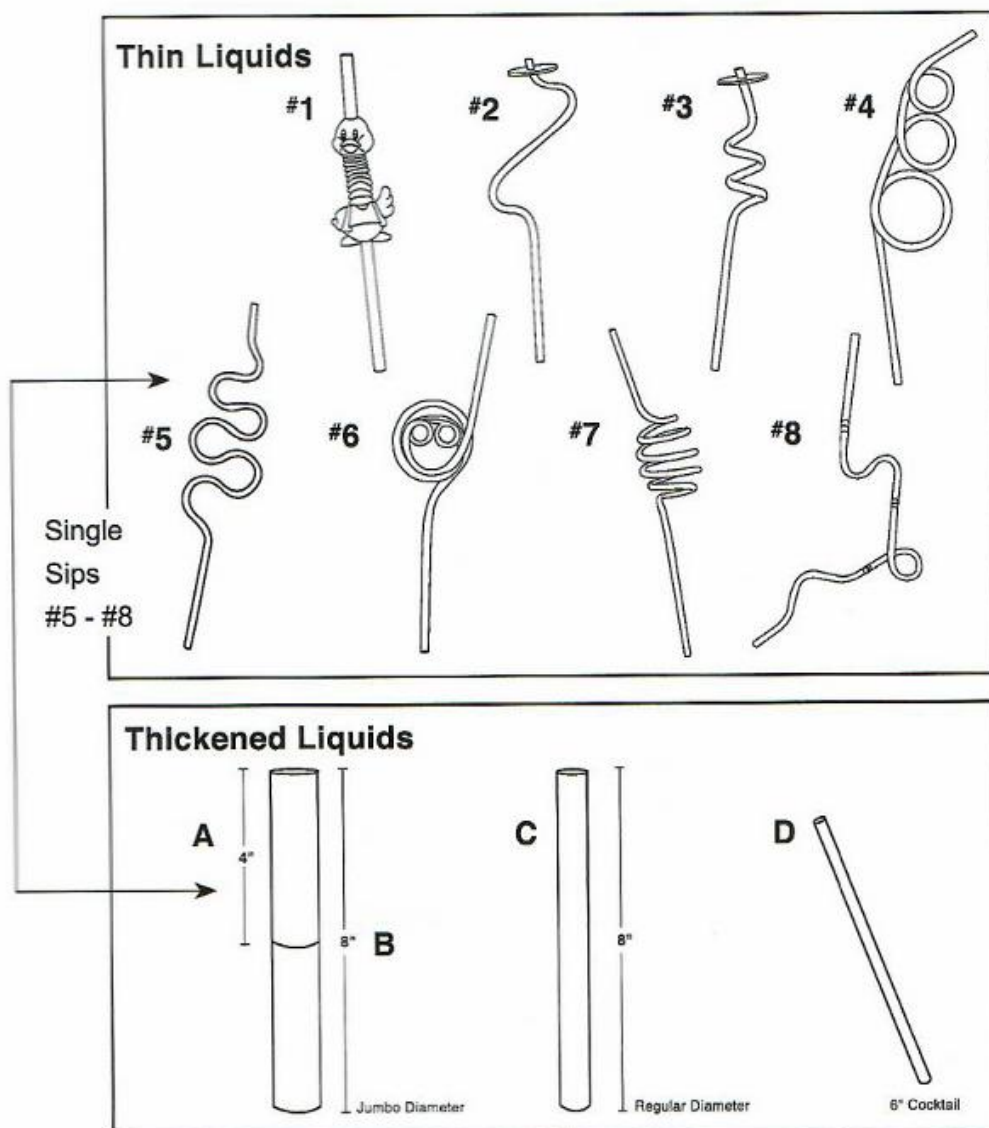
Krok č. 6

1. Opakujte rovnakú techniku a polohovanie ako je popísané vyššie. Použite **slamku C** – „regular diameter“ slamku.
2. Vypite 90-120 ml pudingovej konzistencie cez C slamku, jedenkrát za deň, minimálne týždeň alebo pokiaľ je to pre neho jednoduché.

Krok č. 7

1. Opakujte rovnakú techniku a polohovanie ako je popísané hore. Použite **slamku D** – 15 cm „cocktail“ slamku.
2. Vypite 90-120 ml pudingovej konzistencie cez D slamku, jedenkrát za deň, minimálne týždeň alebo pokiaľ je to pre neho jednoduché.

Straw Hierarchies

Väčšina TalkTools produktov sa dá použiť opakovane a môžu byť čistené alebo sterilizované počas ich používania. Je však nutné dodržiavať všetky hygienické opatrenia.

Táto slamková hierarchia bola testovaná a schválená Quest Engineering Solutions (BillERICA, MA.). Pre získanie kópie "Test Report #Q08024" kontaktujte spoločnosť TalkTools.

Preklad do slovenského jazyka neprešiel jazykovou úpravou a ide do doslovný preklad z anglického originálu.

Pred zavedením slamkovej hierarchie do terapie sa poraďte s klinickým logopédom, tak aby sa dostavil želaný progres v liečbe. Tento návod považujte za ilustračný, každá terapia je individuálna a vyžaduje si exaktný a odborný prístup k pacientovi.